

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Шатохіна Володимира Петровича «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Досвід останнього десятиліття показав, що в процесі соціально-економічного розвитку України надання стихії ринку необмеженої свободи призвели до глибокої кризи, в тому числі і в транспортній сфері. Зміна соціально-економічних умов, обумовлених трансформацією самої економічної системи, викликало необхідність перегляду концептуальних основ управління транспортною галуззю України, оскільки в процесі економічних реформ були втрачені стратегічні цілі розвитку транспортного комплексу. Система управління цим комплексом залишалась складною, дорогостоючою з великим дублюванням функцій на всіх її рівнях. При цьому діяльність багатьох підприємств із центру контролювалась слабо, що відповідно ускладнювало ведення єдиної державної транспортної політики. Наслідком таких обставин є суттєве збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод, несанкціонованих втручань сторонніх осіб у діяльність залізничного (збільшення за останні три роки майже втричі) і морського транспорту, фактів незаконного затримання, огляду суден, створення перешкод для рейсу за обраним маршрутом, порушень правил охорони порядку і безпеки руху на залізничному, морському та річковому транспорті, а також правил безпеки польотів тощо.

Така ситуація вимагає від держави адекватного реагування на негативні аспекти експлуатації транспортних засобів, в тому числі й шляхом створення ефективних контрольних механізмів, за допомогою яких буде забезпечено виконання вимог транспортного законодавства усіма учасниками транспортного процесу.

Водночас, сучасна нормативно-правова база, якою регулюється публічний контроль на транспорті, потребує усунення існуючих правових прогалин та вдосконалення відповідно до суспільної ситуації, наявного досвіду правового

регулювання і врахування європейських та загальносвітових вимог щодо впливу держави на суспільні відносини у зазначеній сфері. Також, слід констатувати, що незважаючи на існування в Україні системи органів, які здійснюють контрольні заходи на транспорті, реалізація їх контрольних повноважень потребує модернізації, а форми та методи їх контрольної діяльності – суттєвого удосконалення. Саме тому дослідження, виконане Шатохіним В.П., є нагальним та необхідним напрямом наукового пошуку, що має безпосередній зв'язок з діяльністю відповідних органів державної влади.

У розгляданій дисертації автор послідовно здійснив розкриття обраної теми, визначивши: поняття «публічний контроль за додержанням законодавства на транспорті»; систему суб'єктів такого контролю та специфіку їх повноважень; особливості застосування заходів адміністративного примусу за порушення правил, норм і стандартів у сфері функціонування транспорту в Україні.

Об'єктом дослідження автор обрав суспільні відносини, котрі формуються у сфері здійснення публічного контролю на транспорті. В свою чергу, предмет дослідження становить адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті. Методологічну основу наукової роботи становить раціональна сукупність методів наукового пізнання, обрана дисертантом з урахуванням специфіки поставленої мети, об'єкта та предмета дослідження.

Достатня обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх високий ступінь достовірності підтверджується широким використанням здобувачем наукових праць фахівців у галузі загальної теорії права та держави, теорії управління, адміністративного права та інших галузевих правових наук. Предметом аналізу були норми Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають адміністративно-правові засади здійснення публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті в Україні, що дозволило досягнути поставленої мети дослідження.

Структура роботи обумовлена завданнями, що ставить перед собою дисертант, обравши в якості об'єкта дослідження суспільні відносини у сфері здійснення публічного контролю на транспорті. Мета дисертаційної роботи полягає у розробці концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, спрямованих на формування ефективної, прозорої та інтегрованої системи контрольних заходів, яка враховує сучасні виклики суспільного розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі. Досягненню такої мети сприяло вирішення завдань, що коректно ставить перед собою автор.

Варто відмітити вдало підібраний план дисертаційного дослідження, що в повній мірі розкриває обрану тематику дослідження. Робота складається із трьох розділів, органічно пов'язаних між собою.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження викладено у 4 статтях у наукових фахових виданнях та 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, що свідчить про повноту викладу матеріалу дослідження в друкованих працях. Зміст публікацій цілком відповідає тексту дисертації. Можна констатувати те, що результати та висновки, які містяться в аналізованому дисертаційному дослідженні, відомі широкому колу наукової громадськості.

Результати дисертаційного дослідження Шатохіна В.П. становлять істотну наукову цінність. Вони є посильним внеском у розвиток галузевої теорії, а також можуть слугувати основою для подальшого дослідження правових та організаційних аспектів публічного контролю на транспорті.

Загалом, викладене свідчить про такі позитивні риси рецензованої дисертації, як актуальність, наукова новизна, практична значущість, методологічна обґрунтованість та доступність для сприйняття. Поряд з цим, слід відмітити і деякі недоліки рецензованої роботи:

1. Поділяючи точку зору автора про те, що «найбільш поширеними формами контролю за додержанням законодавства на транспорті є перевірки та огляди»,

(підрозділ 2.3), варто було б більш детально охарактеризувати інші форми контролю такі, як ревізії, обстеження, інспектування, запити, заслуховування звітів, інформацій та повідомлень, спостереження, експертизи, рейди тощо, оскільки правові межі, підстави та порядок їх застосування залишені дисертантом поза увагою.

2. Більшу увагу в дисертації варто було б приділити характеристиці результатів проведення контрольних заходів та їх наслідків для підконтрольного об'єкта, які можуть бути підставою для притягнення винного до відповідальності, відміни акта управління, відсторонення його від виконання службових обов'язків або навпаки – підставою для заохочення підконтрольного об'єкту, поширення його передового досвіду, тощо.

3. У роботі спеціально-уповноважених контрольно-наглядових органів на транспорті віднесено Державну службу України з безпеки на транспорті, Державну авіаційну службу України, Державну службу морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України тощо (підрозділ 2.2). Повноваження та особливості контрольної діяльності Державну службу України з безпеки на транспорті висвітлені досить докладно, в той час як контрольні повноваження інших контролюючих суб'єктів, форми та методи її діяльності, практика функціонування необґрунтовано залишені поза увагою.

4. Підтримуючи позицію дисертанта щодо необхідності посилення взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування шляхом запровадження механізмів співпраці через консультаційні ради, громадські слухання (стор. 7, 60, 106), водночас вважаємо за доцільне акцентувати увагу на недостатньому дослідженні дисертантом змісту поняття «взаємодія». На нашу думку, відсутність аналізу сучасних наукових джерел щодо з'ясування сутності зазначеного поняття не дозволило дисертанту повною мірою усвідомити пріоритетні напрями удосконалення організаційно-правового механізму здійснення контролю на транспорті в цілому.

Загалом, наведені зауваження жодним чином не впливають на загальне позитивне враження від рецензованої роботи. Вони мають на меті лише акцентувати увагу автора на окремих її дискусійних моментах.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертація Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Дисертація Шатохіна В.П. є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну спрямованість, містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, відповідає вимогам наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**Завідувач Науково-дослідної лабораторії
превентивної діяльності та
соціологічних досліджень
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент**

Ірина ДРОК

Підпис засвідчую:

Проректор

**Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Олександр ЮНІН